

ma hanyatlásának elejét veendő, 1846-ban a tudományos előhaladás színvonalának megfelelő új tantery készítették; — ez évben nyerte a selmezi erdősztanoda a k a d e m i a címét.

Az intézet tantárgyai következők valának: a bányászok s erdősök számára közösen clemi s felsőbb mennyiségben, természet- s erdőtant, vegytan, polgári építészettan, üzleti-irányítan, iródi rendtartás, faljártás, mértani s látványrajz, építészettan, gépészettan.

Egyedül a bányászok számára: ásványtan, föld- és kövülettan, az erdősztan vázlat, bánya-mívelés, bánya-géptan, kohászat s kémia-tan, pénzverés, szőfés-és tan és bányászati számvitel.

Egyedül az erdősök számára: általános természetrajz, földmés és talajtán, erdősztan természetisme, az erdőtanyasztás és használatana, az erdőrendezés, becslés, az erdőkezelés tana s az erdősztan gyakorlati mértan. — E tudományokat a bányászok 4, az erdősök 3 év alatt hallgatták.

1862-ben ismét új tantery lépett életbe, mely szerint az erdősztani tudományok 2 évre szorították, — míg újabbán e tanfolyam előadásai ismét 3 évre határozottak. *)

A selmezi akademián az előadói nyelvi mai napig német. A magyar-nyelvi erdősztan hallgatói-főnöke részéről 1860-ban nyújtott be folyamodó kérelem a felsőbbétséghez egy magyar tanszék felállítására iránt, — a halgatónak a tantárgyak alaposabb elsajátíthatása, mint főképe a magyar erdősztan szakképzés elősegítése tekintetéből, — később a n. m. kir. helytartótanács Ó Felsőétség azon lagalazatosabb kérelemmel járult, hogy a selmezi bányász- és erdősztan akademiában az erdősztani tanfolyamra nézve magyar tanszék felállítását legkegyelmesebben engedélyezni méltóztatassék; mely kérelem azonban ez ideig el nem intéztetvén, függöben van.

Ezen utóbbi nagy horederji intézkedés örömmel lepett meg minket, mert azon tapasztalt érekeltség alapján el bennünk a remény, hogy szakirodalmunk gyors fejlesztése céljából a magyar tanszék elhelyeztetése mihamarabb valósítható.

Nemkisebbe várva-várjuk az időt, midőn városunk gazdasági s erdősztani tanintézetének tanszékéről a természet-tudományi egy a műtani eleméleti s gyakorlati tudományok tanait anyanyelvünkön fogjuk elsajátíthatni, úgy azokat idővel mind a közjó, mind magán érdekeinkben s akértőlég, czielszerűen s alaposan érvényesíthessük.

Mi hir hazánkban?

As országgyűlési alsóházánál a kérvénybizottmány szavazattöbbséggel következőkkel alakult: K. E m e n y i G á b o r, G e d u l y L a j o s, T o l n a y K á r o l y, J e n d r a s s i k M i k s a, G h y c z e y I g n á c z, T i s z a L a j o s, B ó n i s S a m u, Z s e d e n y i E d e, M i l e t i t s S a v e z o t a r, S á r k o z y J ó z s e f, L u k y n i c h M i h á l y, b. V a y L a j o s, S z a p l o n c z y J ó z s e f, g r. R á d y G e d e o n, T r é f o r t Á g o s t o n.

As alsóház márczius 14-iki ülésén gr. Andrassy Gyula jelenté, hogy a 9-es bizottmány, a márcz. 3-áról kelt legmagasabb leiratra nézve a felirati javaslatot már elkészítvén, azt a bizottmány megbízásából a ház asztalára leteszi. Erre Csengeri Antal a felirati javaslatot fölolvastván, annak több pontja a ház legelőkelőbb helyesléssel találkozott s a felolvásás befejeztéig hosszas és zajos eljenzés következett. Ugyanekkor a ház elnöke jelezte, mikép Kisújszállásról a nagyknok polgári kör e térra kérést, hogy átlátva D e á k F e r e n c z n e g y e d e m e l, különösen február 22-én tartott országgyűlési beszéde által, a ház színe előtt adna át a tisztelt férfinak egy emlékiratot, ha ez a ház szabályival nem ellenkezik. Nem ellenkezik pedig a ház szabályival egy férfinak megízteltetésére, kit a háza a bizalom leheté legmagas fokára oly méltán emelt, elnök örömmel hódol a kivánságnak. (Elnök helyeslése). Átadom tehát — folytatá elnök — a ház színe előtt az emlékiratot, átadom egy napon, melyen igen t. hazánkn, érdemeink hervadhatlan koszorujába ismét egy szép virágot fűzött; átadom azon kivánság kíséretében, hogy istenünk, teremtnök, hazánknak so-

ká, igen soká tartsa meg Öt. *) (Hosszas eljenzés.) E lelkes szavakra felkelt a háznak minden tagja s a roppant eljenzés csak halk viszhangja volt azon érzelmekek, melyek a hon minden égit fiát a nagy hazai irányában lelkesítik. D e á k F e r e n c z a megízteltetésre következőleg válaszolt: „Nem keresek, mert nem lennék szavakat a magas megízteltetés megköszönésére. Csak képviselői állomásonban engedjék meg, hogy egy észrevétel tegyek. Igen nagy köszönettel fogadom a t. elnök ur szíves-ségét és az emlék átadását, de csak azon föltétellel, hogy mind a jegyzőkönyvben, mind általában közöttünk is úgy álljon a dolog, hogy ez a feljegyzésztéltetés, a képviselők körében ugyan, de nem az országos ülésben történt; mert egyes embernek, akárminő érdemei megízteltetésére egy körből, egy kerületből, nem az országos tanácsokozások közé tartozik. Az országos tanácsokozások magusában állának mint minden egyes ember, akárki legyen az. Ismétlem tehát, hogy nagy köszönettel fogadom a megízteltetést, azon kérésztéve hozzá, hogy mind egek — az elnök ur által rövid időre feljegyzésztéltetés, mind pedig ami most történik, ne úgy tekintessék mint ami országos ülésben, hanem, mint ami a képviselőknek baráti körében történik. *) (Hosszas eljenzés.)

Debreczeni hírmondó.

○ A dalárda márczius havi fő-bróbjája mult vasárnap tartott meg. A pártoló-tagok közül mintegy 30-an voltak jelen. Az előadott darabok következők voltak: 1) Kölcsey himnusa. Erkelől. 2) Temploemoca. 3) Egylevel. Wuschingől. 4) Lúczov vadászai. 5) Világ teremtése. Hayndtól. 6) Harci dalok. Lisztől. 7) Művészek Réndel. Mészölytől. Végül: „H a t o s ” Lucidából, előadva: G á s p á r R e z s a, S m i t a J u l i a kisasszonyok és H e i n e V i l m o s, Z i v u s k a J ó z s e f, Z i v u s k a F e r e n c z, K a p p e z y P á l dalárdatagok által. Ily élvezetes próba-előadások vajna minél gyakoribbak lennének.

** Ugy halljuk, hogy Z s i k o v s z k y K á r o l y eperjesi óráis újtalálvány zongorájának bemutatását a közönség előtt, mult. hó 25-kén Eperjesen megkezdéval, Pestre irányozott utjában városunkat is meglátogatni s egy hangversenyben az új hangszert felmutatni szándékozik. Az említett fellépés eredményéről, részletes műbírálati ítetelt még nem olvastunk s így a találmányról egyelőre csak annyit említhetünk meg, hogy annak első emporiája, Pesten saarórtok előtt már pár éve megfordult s azon gondolat, hogy benne hurok helyett, aczél kunkorugók alkalmaztatának, rendkívül előnyös szemékek ismeretett el, mitűn az szerkeszt, nemcsak a hangszert testét a zongorónál kétszerte-háromszorta kisebbre szállítja, hanem a hangolás ismert nevezetes bajait is örökre száműzi. Most azon híányoknak, — melyeket maga a feltaláló is jól ismert s a pesti akkori bírálat is kijelölt, — lehető megelőzésére a találmány tökélyesbülésének második stadiumán van kiállítva. Ha megmondjuk, mi volt n a m zongora, így második stadiumán s mité lehet ezene eredeti hazai találmány, még pedig most már az ide vonatkozó hitani ismeretek magas fejlettsége által igen rövid idő alatt is: valóban ohajtható, hogy ezen sok tekintetben érdekes találmány fejlődése, városunkban is kiváló ngyemmel s részvétellel találkozzék.

— Az „A l f ö l d ” című aradi lap megemlített azon javaslatot, mely lapunkban Cs. O. által a debreczeni színház ügyében tetettet, mely szerint a színháznek művészei és pénzügyi részét a színhágyegylet vigye és kezelje, a gazdasági rész maradván a városi hatóság intézkedési és felügyeleti hatalma alatt: a következő megjegyzést teszi arra: „Nem merjük mondani, hogy az ily eljárás tán rosszabb volna, mintha, mint most, az igazgató önkényére bíznák a színhágy; azonban a tapasztalatok arról győzik meg minket, hogy előégség és állandó segítőzés nélkül a vidéki színhágy legelőkelőbb esetben s pillanatra, de biztosan emelkedni nem fog.” Ez mindenképpen áll a vidéki kisebb színházakra nézve: de ott, hol a pompás — körülbelül harmindekszáz ezer forto kerülő — színház meglévő adatkát s a tömértebb kerülő timent, világítás, díj nélkül uszokoltetik mint Debreczenben: a nemzeti színhágynek virágzása egyedül attól

föltételezethetik, mily férfiak állának az ügy élén s mennyire tartják figyelemmel a közönség kívánalmait?!

** Ma délelőtt 10 órákor leend a gúzmalom-társulat tisztújító közgyűlése a kaszinó nagyteremében.

○ Jövő vasárnap, azaz i. hó 27-kén este élvezetes hangverseny leend a polgári kaszinó nagyteremében, melyet B a r á t h y Sándorné asszony rendezend. A fiatal művésznök, ki ezelőtt a színművészet világában de R o g e kisasszony név alatt mint koloratur-énekesnő volt kedveleg ismeretes és akíról a berlini kolozsár-énekesnő volt kedveleg ismeretes és akíról a berlini színházy lap is, — közelebbről, midőn a művésznő a „V a r a z s s i p ” dalmóban az „éj királynéje”, szerepben fölépe, aképp nyilatkozott, hogy jelenben az egész németföldön nének oly primadonna, ki az egész partie-t oly szabatosan énekelni képes lenne. A bécsi újsz í n h á z i l a p, hasonló elismeréssel szól ottani működéséről, amidőn azt mondja, hogy legmagas hangja is érczus és Lind J e n n y re emlékeztet. A hangverseny műsorozata következő lesz: 1) Dalok, a dalárda tagjai által előadva. 2) Mozár. „V a r z d e s z p ”-jának egy ariája, előadva a hangversenyző asszonysy által. 3) Szavalt Mándoki Béla ur által. 4) Ballade az „A f r i k a i n ” sz. dalmából, előadja Baráthy ur. 5) Jelenet „Dinorah” dalmából, Meyerbeertől, előadja a hangversenyzőnő. 6) Zsák Vilmos szerzeményei: előadja a szerző. 7) „Egyedül” dal, Storethól, előadja Tanner ur. 8) Szunyádó-dal, az „A f r i k a i n ” dalmából, éneklő Baráthy asszony. 9) „A püspök kara” előadja a dalárda tagjai. 10) Kettős, az „Ejszak csillaga” dalmából; előadja Baráthy ur és Baráthy né asszony. A zongorakíséretet H i t e s i A d o l f, s J a k o b i J a k a b urak voltak szívesek elvállalni. Bélépti jegyek e hangversenyre kaphatók Telegdi K. Lajos könyvkereskedésben, továbbá Szepessy Antal és Márton László divatkereskedésben.

○ Az elhunytak iránti adóját a homleányi kegyelet ez idén is igen szépen rótta le, városunkban, midőn pár nap előtt a hatvanvezet sirlomalokot virágfüzerekkel ékíté föl. Hölgyeinknek az elhunytak iránt való ezen győzködő figyelem, nemes kelők nyilvános bizonsága.

○ A helybeli zenede hegéditánár Cohn Adolf ur „E l é g i a ” czimén, Lipésben megjelent nagyobb szerzeményt adand ki. Szerző e művét bollogult F a r k a s F e r e n c z ur emlékére szerző, kinek a zenede alapításánál fördemei voltak. Lipcsei székért véleménye szerint a mű sikerült s a magasabb zenésztik körökben is elismeréssel találkozzék. Alkalmilag feljegyeztek azt is, hogy a tr. urnak legelőkelőbb „Paulina polka” czimű legújabb szerzeményét a helybeli katonai zenekar a Tornay-féle remlő alkalmával mutató be.

□ K ö m e n v e s I m r e, Reszler színtársulatának egyik tehetséges tagja Aradi Gérd színtársulathoz szerződött, e hó 21-kén, szerdán lepett fel Nagyváradon a „P a j k o s d i á k o k ” czimű operetben. Előre is képzeliük, hogy pártalan „Fleek” je a közönség tetszésével találkozzék. Sajnos, hogy állandó színházunk, Kömvenv távozása által ismét egy jelentékeny tagot veszite el.

○ A helybeli tisztí förvösi kimutatás szerint a jelen év január havában, hélióbban 24 gyermek halt el, hólgyaevs hímlemben pedig 25. Különböző korban kimultak: tudóbelegében 18-an, sorvasztóházban 15, vízkörfában 8, ráng-göröcsben 5, hártvasz torokgyíkban 8, agylobban 4, hagymázban 1, vérhasban 1, méhárkban 1, rez-görje (de lirium tremens potanum) 1, nehezkörfában (Epilepsia) 1, megégett 1. halvasztóházban 3, öngyilkossággal kimult 3. — Az e hóban meglhalt összes száma, — a halvasztóházak s öngyilkosokat is beszámítva — 139-re megy.

** Balázs Kálmán el. Boka Károly zeneszerzeményeit szándékozik kiadni. Eltérveöló vállalt.

Meghalok: Márcz. 9. Pánu. Komádi Sándor 1. Teréz 1. Pánu. Pánu. Csorbá Sándor 1. János 2 éves. Csorbá. Márcz. István 17 éves. Csorbá. Ösz. Várdi Lajosné 1. Mária 13 éves. 10. Hátvona. Haradnyi András 1. Zuzsanna 1/2 éves. Csorbá. Gábor Mihály 8 éves. Csorbá. Hátv. András 1. József 2 hetes. 12. Csorbá. Vig Istváné Nagy Mária 65 éves. Csorbá. Nagy János Sándor 2 éves. 13. Pánu. Ferenczi Elek 1. Ferencz 2 1/2 éves. Csorbá. Somogyi András 50 éves. Körhá. Tökés István 26 éves. Csorbá. Ösz. Király Istváné 1. Ester 0 éves.

*) Bövelben lásd az 1862. év „Erdészeti Lapok” 8-ik füzetében.

den költőiségét magokban egyesítik: úgy ifjunkt bizonynyal ez állapotha jutott.

A szende holdugár oly olvadó fényt árasztott a homályos tereben belsejébe, — mintha az ifju lelkét akarta volna megnyerni magának.

— Barátom! — ezótt társúoz Anti, — mily nagyán teremted ő! mily remeke a természetnek. Oh! ha e gyönyörű természetnek csak egy szavát bírnám s tudnám, hogy szerel... Az ábrándozó ifju, szép álmai legzetének adá át magát. (Folyt. köv.)

Debreczeni színház.

(K. A.) Márcz. 8. „Egy szegény ifju története.” Színmű 5 felv. Irta Feuillet Octave, fordította Fekely és Hegedűs. Jelen má, mind alapszámjé, mind a kidolgozás tekintetéből egyike az újabb frmezia színmű-irodalmán legjobban termőnyolnok s midőn az igazgatók ezon. városunkban már régebben is kitűnő sikerrel adott darabot állandó színházunkban, újabbán színe hozta, tapasztalton jött el. A czím szerepét egy 20 éves főrangú ifju O t t o M a x i m, való nevén Champs marquis, egy valódi, színpolton és éreves jellem alkotja, ki midőn alyjának vagyoni bukása után maga is tönkre jutott, hogy magát és nővérét fenntartsa, az arisztocratiát merev fogalmaktól eltérőleg, nem restelt polgári foglalkozást után látni s ez előbb egy francia jószágbirtokosnál (Laroque), mint ügyvédi szolgálatba lépett; hol nőla a csalábtól kisaszony (Margit) szerepelt táplálta, nőla duszadagb főnöke az idősebb ungrágtól jottalton után reáharult vagyonokból né végrendelettel egyedül örökösévé tette, mindomellett is velosztóttól szerényességével fogva nem akarádn magát a családban feltoltni, más részről pedig a család körben ellene szótt esuf árnyakot, melyek időközben szerelomának szívést is irányában elidőgeztették — mindendáron színdarabul ohajtván: a főnöke duszadagb vngyondt részben biztosító iratot ajánlkozott elögeti és a hitán ohajtván szándókozik; azonban L a u b o y i n a b a r a t j a, a még eddig titokban volt örökösi hitmésztget a család körben feltárja s ezzel az ifju marquis azt mind kedvese szívének, mind pedig a vagyonnak birtokába helyezi. A darab kezdje röviden emyitől áll, melyet szüköségnek tartoztak már csak ez előbb is közhíni, hogy a színdarab nézve fentebb általánosságban tett állításunk némilég indokolva legyen s kimutassuk azt, hogy az ifju marquis jellemu azon elvöl fogva, mert „a vértu oblige” lélekhatlagon jó s egészben hiomság jellemzi. Az előadást illetőleg meg kell jegyeznünk, hogy az, általában sikerültnek mondható. M a n d o k y mint czím szerepét némesen bírte, szerény és lélekemességben tündökölő ifju marquist jól egyénítette, különösen a ro-

kok közötti jelenetben, midőn szerelnet Margitnak bevallá és ez utóbbi a netalán gyamsztóttól megváni kívánja, sok árnyat fejtett ki és szűpon szavalt. Igen hatásos volt azon jelenetben is, midőn a végrendeletnek, vngyondt biztosító s különönlő részét előgetvén, az általa örökölhető vagyonról s ezzel együtt szerelomról is lemond. L i b e r a G i z e l a k a. (Margit) az előadás folyamában hitetlen rosszulté miatt szerepét egészben nem tőthete úgy be, mint azt rendszeren szokta: azonban játéka iránt még így is elismeréssel kell lennünk. Csak a n y a s s z z i n d e n jól beletalálta magát szerepébe és a ercol not hán személyesítette; azonban sajnájuk, hogy P i f k o L i n a k a. a. r. (Helen nevelőne) ily kedveleg nem nyilatkozhatunk, kit rekkorlego szavaltában föltűnőleg kiadályozni látszott. D ó z s a (Laroque) kis szerepét szintén jól adta, különösen sikerült neki a meghalás jelenet. F o l t e n y i (Hovalan) játéka kielőgő volt, ottléke különböző komedie. Közönség kevés számmal. Ohajdnál lenne, ha ezen „pá excellenter” szép darab megladny utból színe hozatván, telt színház előtt adnátnék.

(Sz. T.) Márcz. „A bajtalan” Vig dalma 2 felv. Adina szerepét osztalt M i z s e y M a r i k a. a. d e k l e t t e, (A színpalton szöröl szóra ez állott „M i z s e y M a r i k a. a. vendégjátékosnak első fölpett.” Oh nyulvúnk apostolnál) A vendégjátékoszt közönségnek előbbi időkbeli ismeri; hangja nőla erejéből vesztett, folyvást kellemes és roltanszenves. Iskólája pedig oly kitűnő, minővel csak kevés ónekesnő dicsékelhetik. M a r c z e l l (Belcore) eslonson énekelit és vendégjátékkal együtt több tapost nyert. R e z s o r n e k N e m o r i n o, hálsánsb szerepét közö tartozik. Közönség kevés számmal; hiába e dalma oly ismeretes már nálunk, hogy nem lehet csodálkozni afelett, ha sokan az elécséptl árták s gyenge karok hallgatásba helyett, máshol keressen szórakozást. Igen helyesen tanú az igazgatók, ha a „T r o u b a d o u r ” „Z a d ó h ö l g y ”, „B o r g a L u c r e t i a ”, „P r o f e t a ” kevésb is ismert operát, vagy a szép végrendeletnek kecségtető „F a u s t ” elővetéke által győkezzék a helyök odlyig kevés figyelemmel legyőnyelt kielőgetik. Alkalmilag megjegyezzük azt is, hogy amennyire lehetőségek, az operai előadások a pártalan és páros bérletek között egyenlo számmal lennének felosztandók.

Márcz. 11. „Chassó erölés” Vigjáték 1 felv. Irta Fournier és Meyer, fordította T o l d y I s t v á n. Vontatott előadja; a pártoszálelekből több dicsékeget kívánunk. A szerepeltetés nyomul P i f k o L i n a (Ely) nagyon szívesreohajtott; majd minden szót a sugó szájából lesett el. F o l t e n y i n e (Clemencia) és M a n d o k y (Pál) jól játszottak. D ó z s a (Clangara) szintén kielőgett, bár szerepének comicus oldala jobban is kiemelhette volna. Figyelmeztetők arra is, hogy a folytonos szövegéről loszokni győkezzék: a szókás színtoly hibás, mint fölpett. A Vigjátékot „T i z l e a n y é s e g y f é r j e m ” czimű operetét követte, melyről már egy ízben előmondván véleményünket, most csak annyit jegyeznük meg, hogy F ú r s t L e o n o r a

és M a r c z e l l n e, magánadalokat eslonson énekeltek; F o l t e n y i pedig, mint mindig, úgy most is kedélyes K a k a s i volt. Árnyat szerelotában egyelőre részrehajló s a kedvesebb helyiat sokszor megkínálkozott. A harok győnyek voltak.

Márcz. 12. „A m a n a ” Vigjáték 3 felv. Irta S z i g l i g e t t i. Referenciá tullokart régt vották elő nagyobb örömmel, mint e darab előadása után. A szereplők egytől-egyig kiűnőleg működének a közönségnek valóban élvezetes estét szerettek. C s a b y n d (Mogoriné) művészeljétszótt: értelmes fellogása, minden megadástól ment játéka és szavaltán bármiknek is dicsőegővé vált volna. Hasonló elismeréssel szólhatunk F o l t e n y i n e, E g y a d, P i f k o L i n a, D ó z s a, M a n d o k y működéséről is. F o l t e n y i excellent ügyi Miska volt; jellemu nátkés, fluom találmélysága, derült hangulatot ébresztett a közönség között. T o b b ily sikerült előadást ohajtnék itálly új színházunkban.

Márcz. 13. „R i g o l e t t a ” V e r t i ó l a m v e, G i l l a szerepében M i z s e y M a r i k a. a. mint végtelenen szerepét lépett föl. Szép iskolája, izléstéves éneke, gyönyörű hangja dancára is ébragnd a műveteket: különösen szépen sikerült a második felvonás magánadala, melyet zajosan megtapsoltak. T a n n e r (Hilgott) kiűnőleg énekelit; szerepének nehezebb részelt művészi hiomsággal emelő ki. T a n n e r dalmatársulatának bűnségeje s a közönség kedveze. K o v á c s (Mantua hercege) egészen rekedt volt; hiszszük, hogy csak a vendégjátékosztó iránti figyelemből énekel. Felémeltük még M e d y a s z y I l k a és B a r á t h y.

Márcz. 14. A debreczeni városi színház alapítójének gyarmatúsága: „M a r s a n h e r c e g n e ”. Drámá 6 felv. Irta D e n e r y, fordította C s e p r e g h i. Hatásos darab, kielőgett előadás. F o l t e n y i n e (Marsus hercege) szépen öltözött és szavalt. De hevesebb kitérésre hangja nem elegendő. L i b e r a G i z e l a (Gaston) átvezette szerepét. M a n d o k y n e k és G á r d o n y i n e k több sikerült jelenete volt: D ó z s a és E g y a d szintén kielőgett. Az előadás 11 óráig tartott s a felvonások közö szent operai részek a különben is eléggé terjedelmes drámat, még hosszadalmasabbá tettek. Bár a Meyerbeer „Dinorah” czimű operájából M a r c z e l l n e hálal kiűnőleg előadott magánadala és a „T r o u b a d o u r ” 4-ik felvonásának 1-6 jelenete — élvezetes szerzemények: — mégis jobban szeretik volna, ha rövidebb darab, például valamelyik kétfelvonásos Vigjáték mellé véteket volna elő H á r o m ó r a egy szüet est betöltésére nálunk tökéletesen elég. Az igazság és méltányosság érdekében el nem mulasztjuk feljegyezni, hogy győkezzék tenoristák (J a v a r j a n „T r o u b a d o u r ” egyik keltvetéssel magánadalt, az alkalommal igen eslonson énekelte. A közönség tüpán szorgalmuk buzálmal és nem minden lehetőség nélkül énekesnek.

Márcz. 16. „O p o r n i g y e g y e l e t ” és „A z e k e n y e z e t e t e t f é r j ” Vigjáték 1 felv. Irta T h i b o u s t, fordította S z e r d a h o l y i K á l m á n. Úrus ház.

14. Hatvanu, Tóth József I. Eszter 1 1/4 éves. Vargau, Öv. Villmányi György né Kics Sára 58 éves. Pánu, Nagy Jullánna I. Mari 11 hónapos.

Közügyek.

** A párti világiállású magyarországi bizottmányánál többen jelentkeztek 300-000, kiállítandó czikkkel. Műnedefté termény és tündérek iparczik van bejelentve. Hírnevész festészek mind részt vesznek művelkeik; szobormű is 4 van bejelentve.
** A hegyalji bormivelő-társaság a Hegyalja és vidékéiről, magyar, német, francia és angol nyelven szerkesztett albumot ad ki, mely a Hegyalja földtani ismertetését és 50-féle to-kaji bor vegyelemzését tartalmazza.
** A budai népszínház — mint a V. U. írja — ismét egy lépéssel jutott közelebb végegyesítéséhez; február 17-én már belső felszólalásról és zártkörűen is elvázlatott. Ismét emor-példa arra, hogy közközlésen a közönség érdekében emor-középületet mily veszélyes egyes embernek, minden ellenörkődés nélkül, jöbízseben átengedni.

Vidék.

** Kassán a színházi idény élénkítésére a Rónay párnak szerződésként nagy befolyással van. Művészi játékok mindig a legnagyobb elismerés nyilatkozataival találkozik. Valahányszor felülük olvasunk, mindannyiszor eszünkbe jut a vesztéség, melyet fölünk való eltávolításuk a debreczeni színházról okozott.
** Meggyászón a ref. egyház február 18-án általános szöb-többséggel Zombory Gedó szatmári tanár — lapunk egyik tisztelt munkatársát — választá meg lelkesül.
** Nagykerekiben a f. hó 14-kére tervezett jótékony czélú táncszalag, közbefjött akadály-miatt elhalasztott.
** Mező-Túrrol írják, hogy ott a 11 éven át üres papihavalt betöltötték és pedig kitűnő férfival. Könyves Tóth Mihály urral. E szerencsés választást az egész város nagy lelkesedéssel fogadta. Ugyanonnán írják azt is, hogy egy szegény nőnek 3 egészséges fia születvén, az apa elefánt annyira elkeseredett, hogy öngyilkosságot; azonban hamar észrevették s megmen-ték az anyjokosságától — s most a lakosok, adományok által segítik a családot.
** Kolozsvárt Folinusz szimzangyőr, — ki közelebb is oly szép kiállítással Erkeinek gyönyörű "Bánk bán" operáját hozta szüre — igen nagy elismeréssel irnak az ottani la-pok s örülnének azon hir valóságának, ha a jövő szini idényre ismét Folinusz venné át a kolozsvári színház igazgatását. Hát Reszler ur hóvá fordulna akkor?!

Irodalom.

** A "Szöllőszet és borászata" című heti szakköz-lönynek, — mely kizárólag a szőlőművelés, borkészítés és borkereskedés körében emor, — több számtal átváltozva, az mint detrevaló lapot, méltán ajánlhatjuk a borkereskedő gazdák figyelmé-re. Megjelen a szakközöny Barzó József szerkesztése és Parragh Gábor kiadása mellett hetenkint egyszer. Előzetési ára egy évre 6, fél évre 3 ft., mely a kiadói általhoz (ország-zsinyi-báz) küldendő.
** Beküldött: "A hercege Esterházy-vagyon kezelésé gr. Zichy Ferencz által" című rüpiratnak 2-ik kiadás. Megszólalása a haszoncímű rüpiratban foglalt tel-jelesen változat és elferdített tényeknek. Bécs 1865. Kiadta Dittmarsch Károly.
** A "Magyar jogtudományi hetilap" szerkesztésége tudatja, melyk azon t. cz. előfektöknek, kik a "Magyar jogtudományi hetilap"-ra az april-decemberi három évfolyamra előfizetnek, az egész évfolyamot kiegészíti teljes számu példányokat ingyen nyelik.
** Beküldött: "Magyarország függetlensége s önállóságja nemzetiségi szempontból." Röpiv. Irta Csathó István. Nyomatott Debreczen város könyvnyomdájában.

A főisk. könyvtár számára 1865. évi jan. 1-től fogva ajándékkal bejött könyvek és régiéadarabok.

(Folytatás.)

22.) Embor Pál urtól, Gyurmathi Miklós Keresztény felelet Monostól Andrásnak, Debreczen 1598. 23.) T. Csányi D. tr. 1) Szilágyi János hadiulál volt lőkész, kézirata, az ősszesen másfélhangzókat természetl eredetűl. 2) Nagy Imre kézirata 3) Parancsolatok, énekek a kereszténydőlő, urnevörájából 1818. 4) Törköpök, ősszesen 10 lap. 24.) Debreczen város könyvnyomdai igazgatóságától 1. Hódvay Imre Egyet. egyhádtörténel-m 1 köb. Debreczen 1865. 2) Adalárd Mestöl rejtalmok, re-gényes korrajz Debreczen 1865. 3) Koszoru a debr. ref. főisko-lai önképződé újabb termékeiből Debr. 1865. 4) Bonyhai József, Lombok és virágok 1 füzet. Debr. 1865. 5) Asztalos György A n. károlyi ref. egyház története Debr. 1864. 6) Szél Farkas Don Alfonso Casiano Debr. 1865. 7) Gulácsy Imre, Népszörű utasítás a dohányművesztésre Debr. 1865. A tisztánál ref. egy-házkerület 1865. január 15. gyűlésének jegyzőkönyve. 8) Az alföldi izraelita földműv. egylet alapszabályai. 10) A polg. ka-száló alapszabályai. 11) Igazv. jelentés a debr. zeneegylet köz-gyűléséhez 1864-65. 12) A berettyó-érszabályozási tirsulat köz-gyűlésének jegyzőkönyve 1865. jan. 15. 13) A tisz-körvises-torna ügyében tartott értekelat jegyzőkönyve Decz. 12. 1864. 14) Nyomdai apróságok 1-9 drb. 25.) Szél Farkas ur főiskolai joghallgatólól Besenyei György munkái. B. sajtó kézirata 1-111 kötetes negyedret. (Tartalma: Pérmészé-világ 1-8-ig). 26.) Képes Sámuel urtól T. Oláh Károly ügyvéd ur által egy nagy tallér alku zslat pénz. Kalendar az idő daz Jahr 1809. 27.) Szabó Gábor könyvtári segéd urtól I. Parancsok seu nuncia monitu et Consilia dila hungaris protestantibus theol. Candidatis. S. pata-ko 1827. 2. Müglükkelten und Ummöglikhelkten, in Oesterreich. Leipzig 1786. — Belleci Cassoviana simul et hungarica superio-ris praetores s. generales sub. makt. regibus Cassoviae 1746. 28.) T. Szenecsi Sámuel segéd-örkészet urtól: Kempis Tanús a Krisztus követődről, 11-ik kiadás. Pest 1805. 30.) Ndn. tek. Vas Hónamáj ur t. cz. örökösétől (Molnár Áll. Grammatica Un-garica libri duo Hannoverae 1810. 2. M. Régiégek, ritkások, kiad-ta Kazinczy Ferencz. Pest 1801, két példány. 3. A Decretum juris consuetud. etc. Debreczen 1811, nélfé köb. Entiridion omnium deorum constiu. Debreczen 1811 és Lipzán Pál, Lex politica del azaz mindenféle törvények. Debreczen 1811. 4. Dabócsai István Vigadóvi Mihály, szomorújáték. N. Várad 1806. 5. Seclman Károly Vitéz német tüköre. Kolozsvártól 1798. — Severini Johann pannonia viterum monumentis illu-

rata Cum Dacia Tibiscana Lipsiae 1770. 7. Sipoz József ó- és új magyar, vagy értekezés, miképen kelljen az ó magyarországnal az újat egyesíteni. Pest 1816. 8. Wigan Ottó, az aranybánya, vagy Tanácsadó gazdák és gazdasszonyok számára. Pest 1829. 1830. 1-12 füzet nyolcz kötetben. 9. Szalai László szerbtelepek jog-viszonya az államhoz. Pest 1861. 10. Tésis András 1847-8. országyűlési beszédek. Debreczen 1845. 11. Vendeimán A. ke-resztény isteni tudományról írott két könyve. Ford. Apafy Mihály Erdélyország fejedelme. Kolozsvár 1777. 12. Irinyi József Az 1791-ki vallásügyi törvény keletkezésének történelme. Pest 1857. 13. Buda-pesti árvíz-könyv, szerkeszti Eötvös József, másod-ik kiadás. Pest 1839. — 14. Bördösi supplementum analecto-rum terrae secpusienis. Lentschoven. 15. Lovonics József Jó-sefinusban és a legújabb császári rendelvény. Bécs 1851. — 16. Hellebranth János, Szarvas városáról értekezés, ugyanazon város százados ünnepi alkalmatosságára. Pest 1822. — 17. Ungriches Magazin oder Beiträge zur ungrischen Geschichte 1-4 Band 1781-1784. — 18. Szekef Aloysius. Magyarok eredete, a régi és mostani magyarok nevezetesebb cselekedeteivel együtt. Pest 1808. — 19. Gyöngyösi János magyar versei I. II. kötet. Pest 1802-1803. 20. Katona Steph. Historia critica regum Hun-gariae stiripit Arpadianae. Tom. I. II. III. Pestini 1779-80. 21. Katona Steph. Historia critica primorum Hungariae ducum. Pestini 1778. — 22. Balázsházi János A 1831-ik esztendői felső magyarországi zendülésnek történeti leírása. — 23. Az ó testá-mentomok mellé vetett könyvek. — 24. Decsi Sámuel Pan-nonian Phoenix, avagy hamvából feltámadott magyar nyelv. — 25. Vallasky Paul, Conspectus rei publicae litterariae in Hun-garia. Editio altera Budae 1808. — 26. Gustermann. Die Aus-bildung der Verfassung des Königreichs Ungern. Vien 1811. — 27. Wagner Károly Collectanea Genealogico Historica illu-str. Hungariae familiarum qui jam intercedunt. Decas 1. 2. 3. 4. (egy kötetben) Pasonii 1802. — 28. Zur Ungarischen Frage Ein Denkschrift von euen Patriotén. Leipzig 1859. — 29. Gőson György. Egyházi törvények Magyarországnak. 1841. — 30. Dugonics András. A magyaroknak uradalma, mind a régi, mind a mostani idényben. Pest 1801. — 31. Heltai Gáspár, Magyar krón-ika. Győr 1789. 32. Schwandtner. Scriptores rerum hungarica-rum, veteres ac genium. Pars prima. Tyrnaviae 1766. — 33. Decsi Sámuel osmanographia: azaz a török birodalom természeti, or-köcsi egyházi leírása. Bécs 1788. — 34. Timon. Inago antiquae hungariae. Viennae 1764. — 35. Pray. Geog. Syntagma Histori-cum de Sigillis regum et reginarum Hungariae. Budac 1805. 36. Perger János. Bevezetés a Diplomatikába 1. 2. 3. rész. Pest 1821. — 37. Runy. Ungarische Miscellen. Vien 1817-18. — 38. Kecskeméthy Aurel. Vázlatok egy új történetéről. Pest 1862. 39. Kákai Aranyos, Országgyűlési árny — és fényképek. Pest 1861. — 40. Andrian. — Denkschrift über die Verfassung, und Vervaltungsfrage in Oesterreich. — 41. Bod Péter. Kö-sziklén épült ház ostorna; avagy oly rövid de világos historia, melyben a magyarországi prot. eklézsiának nyomorgatásuk leiratik (kézirat) 42. Hazafüli szövat a magyar nemességhez. 1809. — 43. Décsi Antal. Koronás magyarországi királynak, az ó királyi jussokkal együtt. Pest 1795. — 44. Boros Mihály a dí-csöfölt gróf Széchenyi életrajza. Pest 1860. — 45. Szalay L. Fiume, a magyarországyűlésnek 1801. — 46. Südszlavische Pläne Denkschrift über die Bewegung in der Herzegovina, Bosnien Montenegro. — 47. Ungarn im Gesamtum Staate Wien. 1861. — 48. Böf. Math. Compendium Hungariae Geographicum. Posonii 1767. (Folyt. köv.)

Egyveleg.

Gaál János a hazaszerető ismert "Paleskai notárius" című szimul szerzője a napokban mult ki. Nevét számos munká-ja által tette emlékezetessé. Bdko hamvaiva.

A fonalász-kör, mely a külföldi sörtesek husában észlote-tett, hazánkban még eddig egyáltalán sejtésnél sem fedeztetett fel. Budán minálzon sörtesek, vagy a budai, pesti, cselegdi, Szolnok s debreczeni sörteskereskedők által az ottani piszra kerül, szabályszerűleg, parányingyűjtésével megvizsgáltatván, csak eddig 307 megvizsgált tárgy közül egyben sem találtakót fonalász. Általános az tapasztalatot, hogy a jól megfőtt vagy sült sörtesek teljesen átjutalmatlan s hogy az, ily állapokban minden tartózkodás nélkül élvezhető.

Lapunk mai számdhoz mellékelve veszik olvasóink a "Divat" Magyarország és a nagy világ" című "Képes világ" elő-fektésű füvet, mint szintén az országgyűlési képviselőházának a legmagab. kir. leiratra vonatkozó válnas-felirását.

Szerkesztőségi nyilatkozat.

K. B. urnak Gyöngye kiedret levél, nem láthat világot. T. N. L. G forint.

NYILTÉR. *)

Nyilatkozat.

A "Hortobágy" folyó évi 10-ik számában Cs. O. ur Javna-lat a debreczeni színház jövő idényre nézve" című cikkének bevezetésében a debreczenü eddigi s jelenlegi színházgatókat a azok közt engem is jellemzősül gyámoltalansággal, szaroltsok-és jnyvesztésekekkel vádol. — Kijelentem mindenelőtt, hogy én közludomás szerint Debreczenben soha színházgató nem voltam, hanem volt néhai férjöm Csabny Pál s így a szóban lelt véd engem, már ezen körülményül fogva egyáltalán nem ter-helhet, de az hiszom, nem terhelheti b. e. férjemet sem. Annál-fogva én Cs. O. urnak irányomban, különben is semmivel nem támogatott s legfeljebb is mardosi szerető természetből szá-munkot alaptalan vádját szemmel határozottan visszautasítom s mindaddig míg azt tényekkel nem igazolja, minden bírdalon nől első koholmányok és rágalmaszások nyilvatlont; meg-vegyezvén vélnél, hogy Cs. O. ur adatokkal állana elő, az esz-eben az ezekre vonatkozó feltehetés jogát magammal tinnépleye-sen fenntartom. — Debreczen 1866. márcz. 15.

Özvegy Csaba y Pálné m. k.

Miután háromhavi folytonosan tartott kínos szenvedés között a leggondosabb gyógyítási áncsára fűjő szemem meggyö-gyösztudó urhoz felváltom, ki jelenleg Debreczenben a Schüller háznál hetenkint kétszer u. m. kedden és szombaton gyógyászottel rendel, — kinek is csak huszongyszeri látogatón

*) E rovásban közölteték csupán a nyilatkozat irányában fele-lős szerkesztőség.

— s igen olcsó gyógyszerai használata után — előbbeni látáso-ulat tökéletesen visszanyertem, — a nevezett orvosud urat a szemhajókban szenvedőknek méltán ajánlani hivatkozom.

Kovács Luiza.

Terményár.

Debreczen. Március 13-dikán. Tiszta busz 3 ft 45 kr. kétszeres 1 ft 80 kr. rász 1 ft 50 kr. árpa 1 ft 25 kr. kukorica 1 ft 75 kr. zab 1 ft 05 kr. köles 1 ft 85 kr. Egy mássa szalonna 21 ft. szóna 1 ft 15 kr. szalma - frt 70 kr. 1 font szalonna 26 kr. disztudós 14 kr. marhahús 11 kr. 60 9 kr. 1 itca disztudósir 34 kr. Baromvásár. Egy pár jarmos ökor 159 ft. egy pár vágó tehén 100 ft. negyedrű tinó párja 104 ft. harmadrű tinó párja 98 ft. rugott borjú párja 49 ft. igás lo párja 59 ft. sertés párja 29 ft. juh párja 19 ft.

Érményfalva. A márcz. 8-án tartott heti vásáron a termények a élelmi czikkek ára következők: Tiszta busz mérője 3 ft 50 kr. kétszeres 1 ft 80 kr. rász 1 ft 50 kr. tengeri 1 ft 60 kr. árpa 1 ft 20 kr. zab - frt 80 kr. köles vékája - frt - kr. szalonna mássája 24 ft. marhahús fontja 11 kr. (V.)

M. Bőszörmény. Márcz. 12. — T. busz 4 ft 40 kr. kétsze-res 3 ft - kr. rász 3 ft - kr. árpa 3 ft 20 kr. szab 2 ft - kr. tengeri 3 ft 20 kr. köles 2 ft 20 kr. 1 mássa szalonna 22 ft. 1 font marhahús 11 kr.

Nagyvárad. Márcz. 6. — T. busz 2 ft 62 kr. kétszeres 2 ft 10 kr. rász 1 ft 75 kr. árpa 1 ft 05 kr. zab 1 ft 05 kr. kétszeres 1 ft 75 kr. köles - frt - kr. 1 mássa szalonna - frt. szóna - frt - kr. 1 font marhahús 14 kr.

Nyiregyháza. Márcz. 10. — A mai napon tartott heti vásá-runkon, a gabonamérek következő árakon keltek, a m. tiszta busz 3 ft 40-50 kr. kétszeres 1 ft 80-90 kr. rász 1 ft 60-70 kr. árpa 1 ft 10-20 kr. zab 1 ft - frt - frt 5 kr. tengeri 1 ft 70-80 kr. köles 1 ft 40-50 kr. kása 2 ft 80-3 ft 10 kr. pasuly 3 ft 60-4 ft 80 kr. (K. B.)

Tasnád. Márcz. 9. — T. busz 3 ft - kr. kétszeres 3 ft 40 kr. rász 2 ft 80 kr. árpa 1 ft 50 kr. zab - frt. 1 ft 75 kr. tengeri 1 ft 50 kr. köles 2 ft 80 kr. egy mássa szalonna 20 ft. szóna - frt 45 kr. egy font marhahús 9 kr.

MENETBEND a tiszavideki vaspályán, 1865. December 1-től kezdve, további rendelésig.

Table with 3 columns: Station (I. Bécs és Pestől, Kassa felé), Time (óra/perc), and Day (nap/óra). Rows include Bécs, Pest, Cséged, Szolnok, Pásp.-Ladány, Debreczen, Nyiregyháza, Tokaj, Miskolc, Kassa.

Table with 3 columns: Station (I. Bécs és Pestől, Nagyvárad felé), Time (óra/perc), and Day (nap/óra). Rows include Bécs, Pest, Cséged, Pásp.-Ladány, B.-Ujfalu, Nagyvárad.

Table with 3 columns: Station (I. Bécs és Pestől, Bécs és Pestől, Arad felé), Time (óra/perc), and Day (nap/óra). Rows include Bécs, Pest, Cséged, Szolnok, Mező-Túr, Csab, Arad.

Table with 3 columns: Station (Kassáról Pest és Bécs felé), Time (óra/perc), and Day (nap/óra). Rows include Kassa, Miskolc, Tokaj, Nyiregyháza, Debreczen, Pásp.-Ladány, Szolnok, Cséged, Pest, Bőcs.

Table with 3 columns: Station (Nagyváradról Bécs és Pest felé), Time (óra/perc), and Day (nap/óra). Rows include Nagyvárad, B.-Ujfalu, Pásp.-Ladány, Cséged, Pest, Bécs.

Table with 3 columns: Station (Aradról Pest és Bécs felé), Time (óra/perc), and Day (nap/óra). Rows include Arad, Csab, Mező-Túr, Szolnok, Cséged, Pest, Bécs.

Table with 3 columns: Station (Aradról Pest és Bécs felé), Time (óra/perc), and Day (nap/óra). Rows include Arad, Csab, Mező-Túr, Szolnok, Cséged, Pest, Bécs.

A közludomásról indúlás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva. A debreczeni városnál Várad és Debreczen között, a cz. k. szab-oztatás által vasut-darabok személyvonatokra csatlakozó, a személyvonat-otok mindkét irányban naponta kétszer fognak közeledni, mielőt annak idejében részletes táblázat fog közlöt.

A vasúton csatlakozó posta-kiszárok menete. Arad - Szabos. Ind. Aradról naponta este 7 órákor. — Kik. Aradra naponta reggel 6. 00 percben. Csab - Mező-Túr. Ind. Csabról naponta reggel 6. 00 percben. — Kik. Mező-Túrra naponta reggel 6. 40 percben. (T. - B. vas utalván mellé.)

Nyiregyháza - Debreczen. Ind. Nyiregyháza naponta reggel 6. 00 percben. — Kik. Debreczenre naponta reggel 6. 40 percben. (T. - B. vas utalván mellé.) Szolnok - Mező-Túr. Ind. Szolnokról naponta reggel 6. 00 percben. — Kik. Mező-Túrra naponta reggel 6. 40 percben. (T. - B. vas utalván mellé.) Cséged - Pest. Ind. Cségedről naponta reggel 6. 00 percben. — Kik. Pestre naponta reggel 6. 40 percben. (T. - B. vas utalván mellé.) Pest - Bécs. Ind. Pestről naponta reggel 6. 00 percben. — Kik. Bécsre naponta reggel 6. 40 percben. (T. - B. vas utalván mellé.)

Az igazságtudó.

A magyar országgyűlés képviselőháza elé terjesztett válaszfelirati javaslat a legmagasabb királyi leiratra.

Felséges Császár és Király!

A legmagasabb királyi leiratot, melyet Felséged alázatos válaszfeliratunk folytán hozzánk intézni méltóztatott, mely tisztelettel vettük, s egyaránt szemelődött tartva polgári kötelességünket és azon ingatlant hűséget, melyre a Királyhoz és hazánkhoz tartozunk, a helyzet fontosságához mért komolysággal tanácskoztunk annak tartalma felett.

E legmagasabb királyi leiratnak egy része a közös viszonyok iránt ezentul hozandó határozatokra, s az 1848-ki törvények némely részeinek átvizsgálására vonatkozik. Kapcsolatban állanak e tárgyak azon javaslattal, melyet, mint alázatos válaszfeliratunkban is kijelentettük, a közös viszonyok meghatározására és azok mikénti kezelése nézve ki fogunk dolgozni. A legmagasabb királyi leirat ezen részét tehát említett javaslattal együtt fogjuk tüzetesen tárgyalni, s azzal együtt adandjuk elő annak idejében ezek iránt is nézeteinket és megállapodásunkat. Alapunk és kiindulási pontunk a *pragmatica sanctio* leand, melyre nézve a felirathoz már előadtuk nézeteinket. Mellőzve e nézetek ismétlését, egyszerűen jelentjük ki újabbban is hű ragaszkodásunkat mindazokhoz, a miket e részben ott elmondottunk.

De ami a legmagasabb királyi leirat azon részét illeti, mely a jogfolytonosság és a felelős ministerium kinevezését és a törvényhatóságok alkotmányos hatalmának visszaállítására iránti kérelmünket megtagadják: erre nézve kötelességünk haladék nélkül felszólalni, s tartózkodás nélkül feltárni Felséged előtt nézeteinket és fájdalommal érzelmeinket. — Teszük ezt azon tiszteletteljes ösztönzésre, melyre a legmagasabb királyi leirat is hivatkozik.

Mi a legmagasabb trónbeszédre felterjesztett alázatos feliratunkban azt kértük Felségedtől, a mit kétségtelen alapelvé és mellőzhetlen kelléke minden alkotmánynak, hogy a jogilag fenálló törvények hajtassanak végre. Körtük ezt alkotmányunk alapján, világos törvények rendelkezései fogva, sőt szélsőségség tekintetéből is. Alkotmányunk 17. évi óta fel van függesztve, törvényeink félretétettek és ostromlást rendelvekkel érséltettek fel, s még most is abszolút hatalom alatt állunk. Összehivatott az országgyűlés, hogy alkossunk új törvényeket, holott az addigi törvények sem tartanak meg; módosítsa törvényeink lényeges részeit. Holott e törvények tetteg hatályon kívül tétettek, nem a törvényhozás, hanem a végrehajtó hatalom által.

Nemcsak az 1848-iki törvények vannak tetteg felüggesztve, nemcsak azon törvények, melyeknek átvizsgálása követeltetik, hanem mindazon korábbi alaptörvények is, melyek a végrehajtó hatalom körét és korlátait szabják meg, s ez alkotmány lényeges részét képezik.

Nem akarjuk mindezen törvényeket elsorolni, csak azt említtük meg, hogy még most is fel van függesztve az 1790. X. diki törvényezik, mely azt mondja, hogy Magyarország független ország, saját önállósággal és alkotmánnyal bír, saját törvényei szerint kormányzandó és igazgatandó.

Fel van még most is függesztve a királyi hitlevelek azon ünnepélyes biztosítása, hogy az ország alkotmányos jogait, törvényeit a király megtartja s másokkal is megtartatja.

A *pragmatica sanctio*, azon ünnepélyes alapszerződés, mely a trónnak szüntegy, mint a nemzet jogának legszűkebb alapja, elismerte ugyan a legmagasabb trónbeszéd; de fájdalom, ez elismerés még eddig csak elvileg történt, mert az alkotmánynak visszaállítására, melyben ez elismerést nyomban kellett volna követnie, csak feltételeken ígértetett, azon időre és azon esetre, ha az 1848-ki törvények némely részeit átállítjuk. A *sanctio* *pragmatica* csak azon része tehát, mely az 1715. III. cz-re hivatkozva, kimondotta, hogy „Ő Felsége az ország karai és rendei felett nem akar máskép uralkodni és kormányozni, mint magának Magyarországnak eddig hozott vagy jövőben országgyűlésileg hozandó saját törvényei megtartásával,“ még most sincs tetteg és valósággal előbe léptetve.

Ezok támasztották bennünk azon aggodalmat, melyet válaszfeliratunkban őszinte bizalommal elmondottunk, midőn kijelentettük, hogy „törvényeseknek

csak úgy lehet sikere, ha törvényhozási működésükben azon erős hit kíséri lépteinket, hogy a mit a király és nemzet együtt megállapítottak, azt csak a király és nemzet egyesült akarata változtathatja meg.“ Ez volt egyik alapja buzgó késésünknek; vizsgálatát kerestünk a trónnál, tetteg megnyugtatót kértünk Felséged királyi hatalmától.

Aggodalmunkat a legmagasabb királyi leirat sem oszlatja el, sőt növeli annak súlyát, midőn a jogfolytonosság gyakorlati alkalmazásának a jelen rendkívüli körülmények között csak is abban látja lehetőségét, hogy „a törvények változtatása egyedül a törvényhozás jogosult tényezői közreműködése mellett eszközöndő országgyűlési megállapodások alapján történik.“

A törvényhozási jog, legszebb alkotmányos joga a nemzetnek. Fontos és üdös az országra nézve, ha nem létezhetik más törvény, mint amelynek alkotásában az ország is beleegyezett. De hogy e jog valóság legyen, mulhatlanul szükséges, hogy az eképp alkotott törvények végrehajtásának és megtartásának mindaddig, míg azokat az alkotmányos törvényhozás a rendes uton el nem tári, vagy meg nem változtatja. Ha a végrehajtó hatalomnak joga volna a törvényhozás rendes útján alkotott törvényeket végre nem hajtani, azok erejét felüggesztene, rendeletekkel cserélni fel, s a törvényt és alkotmányt mindaddig függőben tartani, míg a rendes törvényhozás azokat meg nem változtatja: akkor magát a törvényhozási jogot is valósággal a végrehajtó hatalom gyakorolná, vagyis a törvényhozási és végrehajtás tetteg ugyanazon hatalom kezében volna. Felséged az abszolutismust fentartani, úgy hiszszük, nem akarja. Már pedig a törvényhozó és végrehajtó hatalomnak ily egyesítése, még ha ideiglenesen történik is, valóságos abszolutismus.

Nem ilyen jogfolytonosság az, melyet az alkotmányos elv, a törvények s a királyi hitlevelek és fejedelmi eskük megalapítottak. A valóságos jogfolytonosság nemcsak a törvények alkotásának módjára, hanem azok megtartására és végrehajtására is egyaránt kiterjed.

Hivatkozni a legmagasabb királyi leirat a történelemre is, állítva, hogy annak „lapjai nem egy példát hoznak fel, hogy hason körülmények között hasonló eljárás követetett;“ s ajánlja nekünk e példák követését.

Tudunk, igenis, példákat a történelemben, hogy Magyarország alkotmányának lényeges részeit megsértették, sőt az egész alkotmány is felüggesztetett; de tudjuk azt is, hogy midőn a fejedelem, abszolút hajlama fentartásával ellenre a törvényt és saját igazságérzetét követve, az alkotmányt ismét visszaállította, a visszaállítás nem volt azon feltételhez kötve, hogy az ország valamely, a törvényhozás rendes útján alkotott és királyi szentesítéssel megerősített törvényt, melyet a fejedelem talán károsnak vélt, előbb módosítsa; nem mondatott, hogy míg a módosítás meg nem történik, addig sem a károsnaknak volt törvények, sem az országnak egyéb lényeges törvényei, melyek a végrehajtó hatalom körére és korlátaira vonatkoznak, tetteg visszaállítatlanul nem fognak.

Első Leopold, midőn a magyar alkotmányunk közel tíz évig tartott felüggesztését 1811-ben megszüntette, azonnal teljesen visszaállította az alkotmányos törvényeket. Nem követő e visszaállításához feltételeket, nem kívánta a törvények bármely részének előleges átalakítását, még az arany billának az ellenállásról szóló záradékát sem jelölte ki, mint előlegesen eltöröndőt, pedig e záradék csakugyan vesztélyes volt, szűbszátdog hatott a királyi hatalom erőlyes használatára.

II-dik József uralkodása alatt is fel volt az alkotmány függesztve. S mikor ő rendelőtét élte végnapjaiban visszavonta, s utána II. Leopold lépett a trónra, az alkotmány minden megszorítás, minden előleges feltétel nélkül, még koronázás előtt, azonnal teljesen vissza lón állítva.

Ferenc császár és király ő Felsége némely alkotmányos törvényeket mellőzött 1822-ben, s midőn a törvény ellen kiadott rendeleteit visszavonta, minden feltétel nélkül tette azt, s visszaállítván ismét a törvényeket, az 1825—27. évi III. törvényezikben kijelentette azon meggyőződését, hogy a „király és az ország boldogsága a törvények pontos megtartásán és épségen alapszik.“

Hivatkozik Felséged a legmagasabb királyi le-

iratban saját vallásos érzelmire, s azt mondja, hogy az „örökségben egybevált förendek és képviselők e vallásos érzelmekben fogják az ország alkotmányos létének legbiztosabb zálogát felismerni.“

Hódoló tisztelettel hajlunk meg e szent érzelmek előtt, s ha feladatunk az volna, hogy csupán egy nemzedék életéjére biztosítsuk a nemzet jogait és alkotmányát, mint egyes polgárok megnyugodhatnánk Felséged nyilatkozatában. De mi a magyar alkotmányt, mely fokoztint fejlődött a nemzetéletéből, mint századok művét vettük által őseinktől, s kötelességünk, azt a lehetőségig állandóan biztosítva adni át utódainknak; kötelességünk oly biztosítékról gondoskodni, mely ne csak egyes haldandók életére legyen szorítva, hanem kiterjedjen, s mint erős jogalap, ingatlanul átszálljon maradékról maradékra. Azon támasz, melyet Felséged vallásos érzelméi nyújtanak, Felséged magas személyéhez és életéhez van kötve. Közvetlen utódára nézve táplálhatjuk azon reményt, hogy szűlőitől hasonló érzelmeket fog örökölni. De a később kor bizonytalanságai ellen minden még nem elegendő oltalom. Jöhet egykor a trónnak oly örököse, ki az alkotmányt saját hatalmával felüggeszti, s annak visszaállítását megtagadja mindig, míg a nemzet meg nem változtatja leglényegesebb törvényeit. És akkor az ország sikeretlenül hivatkozik a jogfolytonosság sérthetetlen elvére. Hivatkozása ellenében felhazók majd korunk példáját, s elfogják mondani, hogy ime, a XIX. század második felében is fel volt a magyar alkotmány függesztve, s annak a végrehajtó hatalomra vonatkozó része mindaddig nem állítatott vissza, míg a törvények lényeges részét a nemzet meg nem változtatja; felhazók, hogy a nemzet képviselői megnyugodtak ebben, s megnyugvánk által tetteg elismerték a fejedelemnek ily messze terjedő hatalmát.

Meg emlének ily módon fosztva utódaink azon egyetlen békés fegyvertől, melyet a hatalom szava ellenében használni szabad és kell, a jognak és törvénynek szelőd, de erős fegyvertől. Képviselői állásunkban ily súlyos felelősséggel lelkiismeretünket nem terhelhetjük.

Azt mondja a legmagasabb királyi leirat, hogy Felséged „épen azért, mert a koronázás nem tartja egyedül ünnepélyes szertartásnak, tartózkodik ily törvényes határozományok helyroállításától, melyek sértetlen fentartását esküjével erősitni vallásos hit és lelkiismeretének sugalata egyaránt tiltja.“

De Magyarország alaptörvényei szerint nemcsak a koronázott király van kötelezve a törvények és az alkotmány megtartására, hanem minden uralkodó, ki az örökösségi törvény szerint a trónra lép, már koronázás előtt is köteles arra. E kötelezettség nem egyedül a királyi hitleveleken és koronázási eskün alapszik, hanem őszve van kötve az örökösök joggal. Az 1790—91. évi III. törvény azt mondja, hogy Magyarország örökös királyát a hat hónap alatt teljesítendő koronázás előtt illetik mindazon jogok, melyek az országnak alkotmányosiront kormányzására vonatkoznak. A törvény tehát e jogokat egyenesen az alkotmány megtartásához kötötte. Maga a *sanctio* *pragmatica* pedig, különösen a III. czike 1-ső §-ában azt rendel, hogy ő Felségednek utódi, Magyarország s a hozzá kapcsolót részek törvényesen megkoronázandó királyai, az ország törvényeit sértetlenül meg fogják tartani.

Ha ez közjogilag nem így állana, ha a fejedelem csak a koronázási eskü feltétele után tartoznék teljesíteni az előbb alkotott törvényeket, akkor minden trónváltozásnál egy oly időköz állna be, melyben a törvények ereje egyedül az uralkodó akaratától függene, minden trónváltozásnál újra kellene szerződni az uralkodóval, s egymást váltának fel időnkint az alkotmányosság és abszolút uralkodás. A mit mi Felségedtől kértünk, nem azon királyi eskünek fogva kérjük, melyet megkoronázásakor leendő, hanem kérjük azon ünnepélyes alap-szerződésnél fogva, mely a trónörökösnek szakadatlan folytonosságát és alkotmányunk sértetlen fentartását egyaránt biztosította; kérjük azon szent és sérthetetlen eskünél fogva, melyet Felséged elődel és ősel ezen alkotmányra letettek.

A királyi hitlevélnek törvény szerinti a koronázás előtt kell kiadatnia, s abban a fejedelem ünnepélyesen ígéri a már alkotott, s az ezentán országgyű-

lésség alkotandó törvények megtartását. A magyar közjog szerint csak a koronázott király szentesíthet törvényeket; addig tehát, míg a koronázás meg nem történt, jogilag az eddigi törvények állanak fenn, s a czéjba vett változtatások csak a koronázás után emelkednek törvény erejére. Ha tehát Felség az eddigi törvényeket tetteleg el nem ismerné, az új törvények pedig koronázás előtt sem tetteleg, sem jogilag még nem léteznének: a koronázás előtt már kiadandó hitlevélnek tárgya sem lenne.

Kimondottuk alázatos válaszfeliratunkban, hogy nem kérünk politikai lehetetlenséget. Elmondottuk azt is, hogy átítjuk a visszaállítás nehézségeit, s községek nyilatkozunk megtenni mindent, ami hatalmunkban áll, e nehézségek elhárítására. Mert azt hittuk, hogy midőn a nemzet egész politikai élete forog kérdésben, mikor az alkotmány jövőjének biztonságát kell a jogtalan előzmények egykor majd előfordulható káros következményeitől megóvni, a legnagyobb nehézségektől sem szabad visszarettenünk.

Fájdalommal látjuk azonban a legmagasb királyi leirathoz, hogy Felséged feltejtészt kérelmünk sikertelen volt. Ohajtásaink semmi részben sem teljesítettek, a jogfolytonosság még azokra nézve is megtagadott, a miknek azonnali visszaállítása a jelen körülményekben sem fekdének a lehetőség határain kívül; s még azon törvényeink sem állították vissza, melyekre a királyi leiratban felhozott ellenve- tések épen nem alkalmazhatók. Egy szóval: megtagadott alkotmányunk helyreállítását, és arra vagyunk utasítva, hogy az abszolút kormányzat sulya alatt gyakoroljuk a törvényhozás alkotmányos jogát, s változtassuk és módosítsuk alaptörvényeink lényeges részét, azon remény mellett, hogy ha e módosításokat Felség legmagasb akaratára szerint hozzuk javaslatba, akkor, de csakis akkor fog alkotmányunk visszaállítatni.

Felhozza a legmagasb királyi leirat azt is, hogy az 1848-ki II., III. és IV.-dik törvénycikkek némely rendeletei egyenesen a királyi jogokba ütözköznek.

Kimondottuk alázatos válaszfeliratunkban, hogy fejedelmünk törvényes jogait csorbitani nem akarjuk, s meg vagyunk győződve, hogy a törvények alkotásánál mindig komolyan megfontolandó, ha czélszerű-e valamely királyi jognak megszorítását. De a végrehajtó hatalom körében maguk a törvények határozzák meg a királyi jogot, s ezeket a törvényekkel ellentétbe állítani nem lehet. — Minden alkotmány, első keletkezésékor is, kifejlődésében is, korlátozott egyszer-mászor az előbb gyakorolt fejedelmi jogunk valamely részét; de azért az ily törvényi is meg kell tartani mindaddig, míg a törvényhozás meg nem változtatja. Magyarországon a királynak minden joga szintegy a törvényre alapszik, miat a nemzet jogai; s a legfőbb hatalmat is a törvény adta a magyar királynak. Elismerte ezt azon fejedelen is, ki a dicsőségeseen uralkodó házából első lépést a pragmatica sanctio alapján a magyar trónra, midőn az 1741: XI.-dik törvénycikk 2. §-ában e kifejezést használja: „azokban, melyek a neki engedett legfőbb hatalomtól függenek.”

Kétségtelen királyi jog a törvények szentesítése, s a jogával ő a fejedelen, e valamely törvényből, mely a királyi jogot korlátozná, a szentesítést megtagadja; de ha már szentesített a törvény, annak végrehajtását megtagadni, nem tartozhatik a királyi jogok közé. Ha tehát eddigi törvényeink módosításáról, vagy újak alkotásáról fogunk majd tanácskozni: figyelembe veendjük mindig a királyi jogokat is, s törvényjavaslatunkat aszerint készítendőjük, amint a király és hazá egyesült érdeke kívánja. De a legmagasb királyi leiratban felhozott ellenve- tés nem lehet úgy értelmezünk, hogy az a törvények végrehajtását is gátolná.

Azt mondja a legmagasb királyi leirat, hogy „a megyei rendszer az ország első alaptörvényének uralkodásától kezdve, folytonos gyakorlat által a nemzet életéből szövedött, s az 1848-diki törvények, midőn az ország közkormányzatának alakját megváltoztatták, anélkül, hogy azt ezen ősi intézményről szhangzása helyezték volna, oly évi ellentét állapítottak meg, melynek megoldása csak a legbe- hódott tanulmányozás és komoly megvitatás alapján várható.”

Igenis, Felség urunk, az 1848-diki törvények lényegesen megváltoztatták az ország közkormányzatának alakját, megváltoztatták több ősi intézményét is, mert átalakították Magyarországot aristocraticus alkotmányúvá, s azt a nép egyenjogúságának szélesben alapjára fektették. Megdörtötték az 1848-diki törvényhozók az örök igazság into szavát, s nem akarták ellentétlen a haladó kor követeléseinek: nem várták be azon, bizonyosan bekövetkező időpontot, midőn annak akarva sem tudtuk volna ellentétlen. Sok baj és vesztést követett határozatainkat; de sokkal súlyosabbak azon vesztések, melyeket előrelátásunkkal e hazáról elhárítottunk.

Az alkotmányunk ezen átalakítása tette szükségessé azt is, hogy az előbb fenállott testületi kormányzat helyett, a kormányzatnak oly alak adatott, mely Európában más alkotmányos népeknél is az alkotmányos szabadság legnagyobb biztosítékának, s a czélszerű közigazgatás legjobb eszközeinek tartatik.

Azon másfél század, mely alatt a kormányzások testületileg igazgatták Magyarországot, meggyőzte az 1848-diki törvényhozókat, hogy nem volna czélszerű, még tovább is fen tartani oly kormányzatot, mely törvényességei által az ország sérélemit folyvást szaporodó óriási halomra növelte s hozzáférhetlen volt, mert a nemzet panaszait ellenében mindig a fejedelem magasztos nevét, szentséges személyét állította előtérbe; saját hibáit, sőt bűneit is a királyi palásttal igyekezett takargatni.

Visszaemlékeztek a törvényhozók azon időre, midőn I. Ferenc királyunknak a nem-felelős magyar kormányzások férfiai törvényessérett tanácsoltak, s az ő tanácsukra kidott rendeleteknek eszközlői voltak, és e bünökért felelőre nem vonathattak, mert védte őket a király neve, s úmbár a jó és igazságos fejedelem, az ország rendei által felvilágosítva, neimes őszinteséggel kijelentette, hogy tájnak a történetek atyai szívének, vétkes tanácsosai mégis hivatalban maradtak.

A testületi kormányzatnak ezen hibáit, s a káros következményeket, melyek e hibákból származtak, az alkotmányos felelősség hiánya okozta; s e hiány a kormányzat testületi rendszerében fektett. Voltak ugyan a kormányzásoknak tiszteletreméltó jeles tagjai, kik hűen ragaszkodtak a törvényhez és alkotmányhoz; de még azok sem valának képesek elhárítani vagy orvosolni a hibákat, melyek a felelősség nélküli testületi rendszernek voltak következményei.

Az 1848-diki törvényhozás tehát, midőn a népet felemelte és jogegyenlőség alapján szabaddá tette, biztosítani kívánta egyszermind a néppel megosztott alkotmányos szabadságot s a közjogilag újászületett ország czernyi fontos érdekeit, s e biztosítás tekintetéből is felelős kormányról kellett gondoskodnia, hogy a felelősség nélküli testületi kormány kezei között lassankint hanyatlásnak induljon, amit a nemzet és fejedelem egyesült akaratára a hon jüvára megállapított.

Változott idonkint hazánkban is, mint másutt, a kormányzat alakja. A testületi kormányzat nem a régibb korból származott által mi reánk, hanem itt is, mint másol, csak a közelebb lefolyt pár században fejtett ki, de majd mindenütt csak addig állott fenn, míg az aristocraticus intézmények fogva a rendi alkotmány fenállott. A tapasztalás és a történelem ezen tanulsága bizonyítja, hogy a nép egyenjogúságára alapított alkotmányos szabadságnak és népképviseleti rendszernek mellözhetetlen követelménye a felelős miniszterium és parlamenti kormány. Testületi kormányzat, mely mellött a felelősség kivételten, és a népképviseleti rendszer együtt meg nem állhatnak. Midőn tehát az 1848 diki törvényhozás a népképviseletet megállapította: a testületi kormányzat alakját tovább fenn nem tarthatta.

Magyarország alkotmányának egyik legszebb gyöngye a megyei rendszer. Ősi intézmény ez, valamint alkotmányunk is ősi, mindenki a nemzet életéből fejlődött ki; s épen ezért egyik úgy, mint a másik, idonkint a nemzet életének fejlődése szerint alakult. Szent-István idejében valamin az alkotmány, úgy a megyei rendszer is, bizonyosan sokban különbözött a mostanótól. Fejelőbb nemzoti életünk hozta létre azon átalakulást, mely 1848-ban a nép jogegyenlőségére feltehető alkotmányunkat. Ez átalakulás után a megyei rendszer sem uraradhatott többé aristocraticus, s az onkorminiszterium azon jogát, mely a megyei rendszerben fekszik, a kiváltságos osztály kizárólag többé nem gyakorolhatta, ki kellett azt terjeszteni a népre is. Tehát ugyanazon ok, mely a közkormányzat alakját megváltoztatta, tette szükségessé azon változtatásokat is, melyeket a megyei rendszer akatréseire nézve tett az 1848. XVI. és XVII. törvénycikk.

De meg vagyunk győződve, hogy a közkormányzat alakjának megváltoztatása a megyei rendszerrel semmi évi ellenében nimes, sőt hitünk szerint e kettő egymással összhangzásban van. Azon lényeges változtatást, ami az 1848-diki törvények folytán a megyéknek követeléseit és utasításai jüvára nézve közbújt, nem a törvényben felállított felelős miniszteri rendszer okozta, hanem az a democraticus alapra fektetett népképviseleti rendszernek szükséges következménye.

Egyébiránt nem kívánunk jelenleg e tárgy felől többé elméleti fejtegetésekre bocsátkozni, csak a tapasztalásra hivatkozunk. A felelős miniszterium s az 1848-diki törvények szerint alakított megyék őt hónapig állottak fenn együtt, s ez őt hónap alatt a miniszterium és megyék között surlódás nem volt, a kormányzat e miatt fel nem akadt, évi ellentét kö-

zöttük nem mutatkozott s a közigazgatás gyorsabb, s ocsébb és a népre nézve is kielégítőbb volt, mint azon, idonkint egymást váltó provisorium alatt, melyekkel azóta kísérletek tetettek.]

Voltak azon idő alatt is bajok és sulyos nehézségek az országban, de azok nem a felelős miniszterium és a megyei rendszer, közötti viszonyból származtak, hanem azon átkos beháborúból, melynek okairól és okozóiról most hallgatni kívánunk. Azon rendtelenségek pedig, melyek az 1861-diki megyei élet ellen felhozhatók, egyenesen azon felszeg eljárásnak voltak következményei, mely a megyei hatóságokat felelős miniszterium nélkül állította vissza, megszorította azok alkotmányos hatáskörét, s magában a megyében, a megétől különáll, attól s a magyar kormánytól egészen független, idegen hivatalnok testületet hagyott meg.

Bizonyítja e példa, hogy a felelős miniszterium és a megyei rendszer nincsenek egymással ellentétben, s megállhatnak együtt, de csakis együtt állhatnak meg czélszerűen. Ugyanez áll a kerületekre és városokra nézve is, melyekre maga a l. m. k. leirat sem terjeszti ki fentebb érintett észrevételeit.

Azon ellenvetés, hogy a megyék rendezéséről szóló leirathoz hiányosak és idegenesek, csak arra szolgálhat ösztönül, hogy e törvények országgyűlésileg javíttassanak; de nem elegendő ok arra, hogy addig is, míg ki nem javíttatnak, meg ne tartassanak. Nincs emberi mű, melynél tökéletesebbet alkotni nem lehetne; nincs alkotmány, melynek hiányai ne legyenek. S ha e miatt alkotmányt és törvényt fel lehetne függeszteni: akkor lehetetlen volna minden alkotmányosság, s bizonytalan s ingatag általában minden állampévezet. Idegenes, igenis, az említett két törvény; de ez idegeneségnek valódi értelme nem az, hogy a törvényt időközben is fel lehet függeszteni, mindaddig, míg a törvényhozás ujra nem készíti, — hanem az, hogy a legközelebbi országgyűlésen teendő intézkedésig ezen törvényt kell megtartani.

Hivatkozva tehát mindazokra, miket válaszfeliratunkban a felelős miniszterium kinevezését, a megyék, kerületek és városok alkotmányos hatóságának visszaállítását illetőleg előadtunk, újabbban is kérjük Felséged, hogy ezek iránti kérelmeinket kegyelmeesen teljesíteni méltóztatassék.

Válaszfeliratunknak az országgyűlés kiegészítését tárgyozó részére a legmagasb királyi leirat azt mondja, hogy miután az erre vonatkozó kérdések Horvát- és Tótországok közjogi viszonylatának szerencsés megoldásával állanak kapcsolatban, azok e viszonylatokkal együtt leszenk tüzetesen tárgyalandók. De miután a mi kérelmünk nemcsak oly részekre és tartományokra vonatkozott, melyek közvetlen Horvátországhoz és azzal együtt a magyar koronához tartoznak, hanem olyanokra is, melyek közvetlen Magyarország területének részét képezik: kénytelenek vagyunk e részben ismételni a válaszfeliratban foglalt kérelmünket.

Fájdalommal látjuk a legmagasb királyi leiratból, hogy azon kérelmünk, melyet politikai vádalk folytán elítelt vagy számozott honfiasaink érdekében Felségedhez alázatosan feltéjtettünk, ezáltal szintén sikertelen volt, s annak teljesítése a koronázás után időre halasztott. Vegye Felséged kegyelmeesen tekintetbe, hogy a szenvedeknek minden órája kínos, és engedje reménylenünk, hogy amit kéro szavunk Felségedtől kieszközölt gyenge volt, azt miat atyai szívünk enyaglatra méltóbb választást fogja.

Feladunk, melynek szerencsés megoldásától függ a hazánk boldogsága, rendkívül fontos és nehéz. Nyugodt kóbel, esuggedést nem ismerő kitartás, s a szebb jövőnek állandóságában vetett bizalom szükséges azon munkához, mely minden erőnk és igyekezetünkkel igénybe veendül. De zavarla kelünk nyugalmát, zútsbaszja erőnknek annak tudása, hogy alkotmányunk és törvényeink most is fel vannak függesztve, s midőn a nehéz munkához fogunk, minden egyébre nézve alkotmányon kívül állunk. Jogfolytonosság kértünk és felfüggesztett törvényeink visszaállítását; kimondottuk: hogy nem kérünk politikai lehetetlenséget, és kérelmünk minden részében megtagadott, nehé feladatunk sikeres megoldásáig. Ismét kérjük Felséged, mentse meg minket s az egész országot azon sulyos aggodalomtól, hogy a jogfolytonosság tetteges elismerése nélkül mindaz, s minden komoly megfontolás után és talán áldozattal is megállapodunk, oly alakra lenne építve, mely a jelen példa folytán egykor ingatagsággá válhatik.

Bizalmunk egyedül Felséged atyai szívébe vetjük. Egyedül Felséged fejedelmi bölcseségétől romolunk alkotmányos életünknek oly biztosítását, mely ismét visszaadja kedlünknek azon hitet, hogy amit a király és nemzet egyesült akaratára megállapított, fenn fog az állani a távol jövőben is jogilag és tetteleg, mindaddig, míg a király és nemzet egyesült akaratára ismét másféleképpen nem intézkedik.

Hasonbéri hirdetés.

P é c h y Tamásné asszonyságnak a nagykerékű határoz tartozó adami pusztán 620 hold 4-30 osztályú szántó- és kaszáló-földekből álló tagosított birtok — 3 vagy 6 évre és pedig 100 hold birta és 40 hold rétjez igen szép vetéssel, egy száraz malom és korcsmával minden órán haszonbérbe adandó. — Értekezhetni a tulajdonosnővel Alsó-Kázmárkón, u. p. Szikszó. — é a M e d v e Kúlmán ügyvéddel Debreczenben.

1859.
1860.

P. Arverés.

A néhai J e n e y György és neje K a p r o s Erzsébet hagyatékhöz tartozó csapótczái 335, sz. a. ház és külös földje, mely 6000 aftra, — továbbá komokertű 2 1/2 nyilas szőlő, mely 200 aftra, — végre a szépesi 14 1/2 nyilas tanyaföld, mely 6500 aftra van becsüelve, a tárványzárkék mint gyámbatóság jóváhagyása folytán elárverendőek lévén, árverési határidőkül: a háza névje f. é. ápril 11, a szőlőre névje f. é. ápril 12, a tanyára névje pedig f. é. május hó 17-ik napján d. u. 3 órái a helyszínére tüzetnek ki. — Az árverési feltételek a bíróságnak hivatali szójában bármikor megtekinthetők. — Debreczen 1866, febr. 28.

K i a s I m r e m. k. főjegyző,
nint árverést biztosz.

3—3

185.
1866.

Arverési hirdetés.

Sz. kir. Debreczen város törvényezkedének telekkönyvtanácsa által közhírré tétetik, miszerint B r u n n e r Ferencnek ebasi 18 1/2 nyilas, gazdasági épületekkel együtt 14,000 aftra becsült tanyapáules földje folyó 1866, é. ápril 7, szükség esetére május 12-ik napján d. u. 2 órák a helyszínén tartandó nyilvános árverés útján bíróság el fog adatni. — Az árverési feltételek, a telekhivatal iradjában megtekinthetők. — Kelt Debreczenben a városi törvényezked telekkönyvi tanácsának 1866. febr. 14-kén tartott üléséből. 3—3

297
1866.

Arverési hirdetés.

Sz. kir. Debreczen város törvényezkedének telekkönyvi tanácsa által közhírré tétetik, miszerint S p o r n i Jánosnak és neje K a t i n a Katalinnak plerenczái 1630 számú 500 aftra becsült házuk, folyó 1866 évi ápril 11, szükség esetére május 11-ik napján d. u. 3 órák a helyszínén tartandó nyilvános árverés útján, bíróság el fog adatni. — Az árverési feltételek a telekhivatal iradjában megtekinthetők. — Kelt Debreczenben a városi törvényezked telekkönyvi tanácsának 1866, febr. 21-kén tartott üléséből. 3—3

185.
1866.

Arverési hirdetés.

Sz. kir. Debreczen város törvényezkedének, telekkönyvi tanácsa által közhírré tétetik, miszerint V e l e s z i István és neje H o r o g Julianna 2217 számú alatt 8000 aftra becsült házuk, 1 hold és 30 □ ut külös földével, folyó 1866 é. apr. 10, szükség esetére máj. 10-ik napján d. u. 3 órák, a helyszínén tartandó nyilvános árverés útján bíróság el fog adatni. — Az árverési feltételek a városi telekhivatal iradjában megtekinthetők. — Kelt Debreczenben a városi törvényezked telekkönyvi tanácsának 1866 évi febr. 7-ikén tartott üléséből. 3—3

112
1866.

Arverési hirdetés.

Sz. kir. Debreczen város törvényezkedének telekkönyvi tanácsa által közhírré tétetik, miszerint T a r Károly pterfőri 1040 sorszám alatt 3600 aftra becsült háza, osodóli 3 hold és 400 □ ut szántóföldével, folyó 1866, é. ápril 10-ik napján d. u. 3 órák, a helyszínén tartandó nyilvános árverés útján, bíróság el fog adatni. — Kelt Debreczenben a városi törvényezked telekkönyvi tanácsának 1866, évi febr. 7-ik napján tartott üléséből. 3—3

Dr. PATTISON köszvény-gyapotja

enyhíti azonnal és gyorsan gyógyítja

a köszvény és csúz

minden nemét, mint arcz-, mell- és fog-fájalmakat, fej-, kéz- és térd-köszvényt, gyomor- és altesti fájalmakat stb.

Csomagokban, használati utosítással együtt 50 krajvával és 1 frtjával kapható: **Debreczenben, a valótól, egyedül Rothschnek Károly** gyógyszerkerében. O. 3—3

Már a folyó évi ápril hó 15-kén
lesz sorshuzása a Pr. Minden melletti híres

Flestel-féle kén- és iszapfordónek,

melyre egy sorsjegyek ára csak 1 és 3/4 f r t o. é.

A fennemített nyereményen kívül még más tárgyak is nyerhetők, mint például elegans equipage-ok, lovak, ezüstneműek, divatos szánok, kétésovű fegyverek és több száz különféle becses tárgy.

Azon sorsjegyek, melyekre a főnyeremény nem esik, egy 10 évre érvényes fordúti ingyeneset kapnak, melynek értéke 7 taller — s annál fogva

minden jegynek nyerne kell.

Mindazoknak, kik a nyerendő fordúti jegyeket netalan használni nem akarnák, alábbirt urak azt készséggel beváltják.

A még elárusítand jegyek 1 f r t 75 ujkrón kaphatók a következőknél, kiknek bármelyikéhez az összeg bérmentes levélben küldendő:

Jean Schrimpf Banquier in **Frankfurt a M.**
J. Spanier General-Agent in **Wunstorf** bei Hannover.
H. Glaser Haupt-Collecteur in **Blankenburg** am Harz.

D. 1—4.

Peterlongo János

fégyverárusnád INSBUCKBAN.

jelenleg következő egészen új garantirozott vadász- és özélló-fegyverek kaphatók:

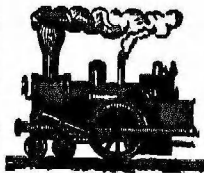
- Körülbelül 100 szimpla fégyver 7 f r t 50 kr— 18 f r t.
- „ 200 dupla csövű fégyver vascsővel 14, 16, 18, 20 f r t.
- „ 100 finom dupla csövű fégyver drótsővel 21—200 f r t.
- „ 50 dupla csövű Lebauchoux 50 - 150 f r t.
- „ 100 dupla csövű slrhővesővel 50 - 150 f r t.
- „ 100 ezébla lövő fégyver 36 - 200 f r t.

továbbá gazdag választékban kaphatók mindenféle **revolverek**, revolver-carrbinok, esavár-pisztolyok, szoba-fégyverek, pisztolyok.

Fégyver-nyeremény nem szűkösgeltetően, a megrendelésnek azonnal elégtételtik.

Részletes árjegyzék ingyen.

G—0

Sto. 1507.

Cs. k. szab. tiszavidéki vasut.

H i r d e t m é n y.

Az ágio-dijpöttékának leszállítása 5°,-ról 2°,-ra.

Folyó évi március 1-től fogva a tiszai vasuton fentli ágio-dijpöttek, 1 1/2 hl. osztályú menetjegyeknél, valamint az utópötygáz- és nem fuvarképek feladott kocsi-, tü- és kutyaszállításánál 5°,-ról 2°,-ra leszállítatlik.

Bécs 1866, február

816. sz.

Cs. kir. szab. tiszavidéki-vasut.

F u v a r á r - m é r s é k l é s.

Tü- és csapó gázban arakoló inogó tekintetéből, folyó évi március 1-től fogva a tiszai vasuton K o s z a r a menő kovácsok haldemények u. m. gabona, húslycsa-velemények, kukorica és ősbirt termények, a fentli őrszabály 20 szálalékos elengedőn mellett fognak szállítatlik.

Bécs 1866, február 22.

Az igazgatóság.

3—3